

**VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA  
EKONOMICKÁ FAKULTA**



# **AUTOREFERÁT**

k doktorské disertační práci:  
Ekonomické aspekty mírových operací OSN

**Studijní program:** *Hospodářská politika a správa*

**Studijní obor:** *Veřejná ekonomika a správa*

**Školitel:** *Doc. Ing. Jiří Marek, CSc.*

2010

Roman Plevák

Abstrakt

### **Ekonomické aspekty mírových operací OSN**

Práce se na základě srovnávací analýzy zabývá schopností jednotlivých členských zemí OSN přispívat do mezinárodních mírových operací, srovnává, jak jsou v jednotlivých operacích užívány zdroje lidské a finanční, zabývá se délkou mezinárodního dohledu, výší výdajů v kontextu světového HDP a výdajů na zbrojení. Autor rozpracovává metodiku komparace v této oblasti, upřednostňuje alternativní ukazatele srovnání mezi zeměmi (na obyvatele, km<sup>2</sup> a HDP) a dochází k závěru, že se s ohledem na relativně nízké světové výdaje na mírové operace a některé statisticky doložené důsledky konfliktů vyplatí nestabilitu ve světě potlačovat prostřednictvím organizování mezinárodních mírových operací.

**Klíčová slova:** náklady mírových operací, rozpočty mírových operací, srovnání mírových operací.

Abstract

### **Economical Aspects of UN Peacekeeping operations**

Through the method of comparative analysis, this work is focused on the capacity of individual UN member countries to generate resources for the international peacekeeping operations; quantity of human and financial resources used in the individual operations; length of international oversight; peacekeeping expenses in comparison with levels of world GDP and military expenditure. Author contributes to the methodology of conducting comparisons in this area; he uses per capita, per km<sup>2</sup> and per GDP indicators. In the light of relatively low annual costs of peacekeeping operations and a statistically documented impact of conflicts in the world, author concludes that it pays off to suppress instability in the countries by conducting international peacekeeping operations.

**Key words:** cost of peacekeeping, budget of peacekeeping operations, comparison of peacekeeping operations.

Obsah:

<b>1</b>	<b>ÚVOD</b>	<b>4</b>
<b>2</b>	<b>CÍLE PRÁCE</b>	<b>5</b>
<b>3</b>	<b>METODY PRÁCE</b>	<b>7</b>
<b>4</b>	<b>SOUČASNÝ STAV ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY</b>	<b>7</b>
<b>5</b>	<b>VÝSLEDKY PRÁCE</b>	<b>9</b>
<b>6</b>	<b>PŘÍNOSY PRÁCE A DOPORUČENÍ</b>	<b>13</b>
<b>7</b>	<b>ODKAZY NA LITERATURU A AKTIVITY SE VZTAHEM K TÉMATU PRÁCE</b>	<b>15</b>
7.1	VÝBĚR Z LITERATURY POUŽITÉ V DISERTAČNÍ PRÁCI	15
7.2	ÚČAST NA STUDENTSKÝCH KONFERENCÍCH	17
7.3	ÚČAST NA PROFESNÍCH KONFERENCÍCH	17
7.4	STÁŽE SE VZTAHEM KE ZPRACOVÁVANÉMU TÉMATU	17
7.5	ABSOLVOVANÉ KURZY SE VZTAHEM KE ZPRACOVÁVANÉMU TÉMATU	17

# 1 Úvod

Mezi veřejné rozpočty zřizované na mezinárodní (globální) úrovni se řadí i rozpočty OSN včetně rozpočtu OSN na mírové operace. K problematice veřejné ekonomiky a správy přináleží také téma zřizování mezinárodního dohledu a administrativních institucí na územích, která se ocitnou pod mezinárodním dohledem či kontrolou. Problematika nákladů mezinárodních mírových operací je součástí mezinárodních veřejných financí.

Výdaje na mezinárodní mírové operace patří mezi sledované a diskutované položky jak mezinárodních organizací jako je OSN, tak i členských států z hlediska jejich aktivního podílu na jejich spolu zabezpečení. Na základě historických dohod a aktuálních rozhodovacích mechanismů jsou každoročně shromažďovány příspěvky členských zemí v řádech miliard amerických dolarů, které jsou podle odsouhlasených každoročních rozpočtů přerozdělovány, aby v požadované výši umožnily dennodenní chod mírových operací na nestabilních místech světa. V případě OSN, která do mezinárodních operací vysílá nejvíce mírotvorců, je téma nákladů mírových operací do jisté míry tématem kontroverzním. Na jedné straně je politické rozhodnutí malé skupinky států zastoupených v Radě bezpečnosti o iniciaci operací, na druhé straně pak povinnost členských států hradit stanovené podíly nákladů těchto operací.

Na jednu stranu asi nikdo nezpochybňuje nutnost zásahu mezinárodního společenství v případě ohrožení většího počtu lidí<sup>1</sup>. Na druhou stranu však tyto operace nejsou zadarmo a capacity<sup>2</sup> nutné k takovýmto zásahům nejsou neomezené. Není tajemstvím, že Rada bezpečnosti OSN je často překotnými událostmi nucena schvalovat nové operace i přesto, že se kapacitu těch probíhajících<sup>3</sup> operací ještě nepodařilo naplnit. Mezi zúčastněnými se často hovoří

---

<sup>1</sup> Například v posledních letech diskutovaný koncept „Odpovědnosti chránit“. V anglickém originále „Responsibility to Protect“ – zkráceně také „R2P“.

<sup>2</sup> Rozuměj mírotvorci, vybavení, prostředky pro přesun mírotvorců, pronájmy nemovitostí, apod.

<sup>3</sup> v nedávných letech trpěly nedostatky naplnění kapacit například o mise MONUC v Demokratické republice Kongo nebo UNAMID - Hybridní operace Africké unie a OSN v súdánském Dárfúru.

o poddimenzování operací, jež zvyšuje pravděpodobnost neúspěchu stabilizační intervence mezinárodního společenství.

Do doby přípravy této práce řada autorů a organizací zveřejnila množství údajů týkajících se stabilizačních zásahů mezinárodního společenství na mnoha místech světa. Pravděpodobně tedy nastává správná doba provést jejich analýzu, dohledat všechny již publikované údaje, využít i ty dílčí a konečně vyhodnotit a osvětlit skutečný charakter mezinárodních stabilizačních zásahů. A to jak z pohledu generování zdrojů pro mezinárodní operace, tak z pohledu užití těchto zdrojů v praxi.

## 2 Cíle práce

Cílem práce je posouzení nákladů mírových operací v období od konce druhé světové války po současnost prostřednictvím analýzy, indukce, komparace, a syntézy dostupných údajů. Za pomoci dostupných kvalitních dat renomovaných mezinárodních institucí tato práce: (1) srovnává příspěvky jednotlivých členských zemí na mírové operace OSN – generování zdrojů. (2) Srovnává vybrané ukazatele nákladů charakterizující jednotlivé operace – užití zdrojů (lidských zdrojů a finančních nákladů jednotlivých mírových operací). (3) Ozřejmuje vliv faktoru času, který (dá se říci) násobí náklady operací. (4) Na základě zpracovaných údajů jsou v této práci zkoumány některé trendy. Práce se zaměřuje na objektivní srovnávání nákladů za použití komplexnějších ukazatelů (na rozdíl od v současnosti prezentovaných absolutních údajů), čímž také rozšiřuje stávající metodologii měření nákladů mírových operací.

Hlavní hypotéza je formulovaná následovně: „**Mezinárodní zásahy jsou (ekonomicky) efektivní<sup>4</sup> z pohledu globální bezpečnosti a ekonomiky.**“ Zkoumání hlavní hypotézy je založeno na předpokladu, že je možné měřit (respektive srovnávat) efektivitu v neziskových sektorech.<sup>5</sup>

---

<sup>4</sup> Efektivní - zde ve smyslu "účelnosti" či "účinnosti".

<sup>5</sup> V tomto předpokladu práce navazuje na práce např. Malého (2001, s. 593-606), Farrella (1957), Littla (2002) a Mandla (2008).

Hypotéza byla volena zdánlivě jednoduše, aby umožnila provést zkoumání v řadě oblastí zvolené problematiky. Hlavní hypotéza je tak spojujícím článkem pro celou řadu dosud publikovaných výzkumů z oblasti mezinárodní správy, umožňuje navázat na publikované výsledky jiných badatelů a zkoumání tak není zbytečně abstraktní. Zkoumání hlavní hypotézy je doplněno zkoumáním některých vedlejších hypotéz, jež vychází ze shromážděných a zpracovaných dat. Vedlejšími hypotézami jsou tyto následující:

- rozsah konfliktů a jimi způsobené škody jsou natolik významné, že se vyplatí je řešit za pomoci mírových operací
- výdaje na mírové operace jsou nízké v kontextu výdajů na zbrojení a světových konfliktů
- Ve výsledcích srovnávací analýzy založené na přepočtu na obyvatele a na jednotku HDP se některé země s podprůměrnou velikostí populace a podprůměrnou rozlohou objeví na předních místech žebříčku
- chudší země na vysílání svých občanů do mírových operací OSN mohou významně vydělat
- mezinárodní správa a stabilita jsou dlouhodobou investicí
- Během poslední dekády došlo k nárůstu zemí, které vyslaly do mírových operací OSN své občany
- Mezi nárůstem členů OSN a náklady OSN na mírové operace není vzájemná vazba.
- V průběhu posledních patnácti let<sup>6</sup> došlo k nárůstu komponent policistů a pozorovatelů v operacích OSN.
- Počet souběžně probíhajících operací OSN v posledních patnácti letech vzrostl, přičemž průměrný počet mírotvorců připadající na jednu operaci průběžně klesá.

---

<sup>6</sup> Starší data nebyla v době přípravy práce veřejně dostupná.

### 3 Metody práce

Hlavními metodami výzkumu této práce jsou komparace a indukce. Práce vychází z dostupných veřejně publikovaných údajů o mezinárodních mírových operacích. Nejčastěji užívanou metodou výzkumu je srovnávací analýza. Ta je nástrojem k určení států, které přispívají největšími zdroji (lidskými a finančními) do mírových operací, respektive vydávají největší úsilí při šíření světové stability. Srovnávací analýza je také vhodným nástrojem pro vyhodnocení užití lidských a finančních zdrojů v jednotlivých misích a zemích.

Syntéza v případě této práce umožňuje sloučit do jednoho výzkumu celou řadu dosud publikovaných dílčích poznání a podpořit tak (popř. vyvrátit) hlavní hypotézu. Srovnávací analýza údajů je nejvíce uplatnitelná, s ohledem na pojetí práce a charakter dané problematiky, a umožňuje pochopit trendy, jevy a motivaci jednotlivých zemí, které jsou pro problematiku mírových operací stěžejní. Je klíčová při práci s převzatými a přepracovanými statistickými údaji.

Ověřování vedlejších hypotéz je založeno na práci se statistickými údaji. Na základě statisticky podložených zjištění určitého vzorku operací (zejména zdokumentovaných případů operací OSN a dostupných časových řad) je pak na základě indukce předpokládána platnost jevu pro všechny mezinárodní operace a celé období. V tomto případě, kdy výzkum vychází z neúplných časových řad a čelí časté nedostupnosti dat, je konkrétně užita tzv. neúplná indukce.

### 4 Současný stav řešení problematiky

Ekonomickým aspektům mezinárodních mírových operací se i vzhledem k obtížné dostupnosti údajů věnovali v zásadě jen tři autoři. Údaje týkající se širších aspektů problematiky nákladů mezinárodních operací publikuje celá řada institucí (Center on International Cooperation při New York University, RAND Corporation, Stockholm International Peace Research Institute, Stimson, Global Policy Forum, United States General Accounting Office nebo sama OSN a její složky DPKO, UNHCR, DPA, WB apod.).

Alexander Kocks (Kocks, 2005, s. 1-99) se v práci nazvané „*The Financing of UN Peace Operations – An Analysis from a Global Public Good Perspective*“ detailně zabývá mechanismy a jednotlivými účty zřizovanými pro potřeby mírových operací OSN. Argumentuje, že mírové operace OSN jsou globálním veřejným dobrem, které vytváří řadu pozitivních externalit, jako jsou mír a bezpečnost, posílená mezinárodní stabilita a respektování lidských práv. Kocks zkoumá změny a vývoj mechanismů OSN od roku 1973 právě při financování mírových operací. Nezabývá se srovnáváním a efektivitou operací, nesleduje dlouhodobý vývoj a trendy výše nákladů.

James Dobbins a jeho kolektiv (Dobbins, 2005, s. xxix – 244) v knize nazvané „*The UN's role in nation-building: from the Congo to Iraq*“ přistoupili k problematice tím způsobem, že srovnávali vybrané operace OSN a operace vedené USA. Jím zkoumaný vzorek mezinárodních operací byl početně omezen a zahrnoval také poválečnou správu Německa a Japonska. Dobbins se v publikaci zabýval výhradně výdajovou stránkou, respektive užitím zdrojů v mezinárodních operacích. Používal i komplexnější ukazatele jako je např. přepočet na hlavu populace. Jeho srovnání jsou díky podstatě výzkumu statická – nesledují změnu trendů v čase.

Tetsuo Miyabara a jeho kolektiv (Miyabara, 2006, s. i-28) se ve své publikaci nazvané „*Cost Comparison of Actual UN and Hypothetical U.S. Operations in Haiti*“ zabývají strukturou nákladů mírových operací. Obdobně jako Dobbins se i Miyabara zabýval výhradně výdajovou stránkou. Na příkladu jedné skutečné operace OSN a jedné hypotetické operace USA srovnával náklady na vedení mezinárodní operace.

Na rozdíl od výše uvedených autorů a předmětu jejich zkoumání jsou v této práci rozpracovány následující aspekty problematiky mírových operací.

- Získávání zdrojů mírových operací od členských zemí s ohledem na jejich kapacitu (populace a HDP) do operací přispívat.
- Užívání zdrojů v operacích s ohledem na populaci, rozlohu a HDP kontrolované země.



- Určení průměrné délky mírových operací a snaha o zobecnění vývoje nákladů v prvních letech od zahájení mírové operace.

## 5 Výsledky práce

Na dostupných údajích o nákladech mírových operací OSN z let 1946 – 2010 (ne vždy úplných) bylo možné provést řadu šetření týkajících se skutečného charakteru mírových operací OSN. Mezinárodní zásahy jsou ekonomicky efektivní z pohledu globální bezpečnosti a ekonomiky. A protože se jedná o nevýrobní odvětví, které neprodukuje měřitelný výstup, je jedinou metodou, jak potvrdit prospěšnost mírových operací, srovnání vstupů (finančních a lidských) se ztrátami, které produkují konflikty.

### Konflikty a mírové operace

Rozsah konfliktů a jimi způsobené škody jsou natolik významné, že se vyplatí je řešit za pomoci mírových operací. Konflikty brání rozvoji ve více jak 8 % zemí světa. Mírové operace probíhají v dalších více než 14 % zemí. Celkem tedy 1/5 (22 %) všech zemí světa je ohrožována nestabilitou. Škody napáchané válečnými konflikty jsou natolik závažné, že je potřeba se jimi zabývat. Roční výdaje na mírové operace se pohybují v řádech desítek mld. USD a jsou tedy výrazně nižší nežli např. světové výdaje na zbrojení, které se pohybují v řádech přesahujících desítky bilionů USD ročně. V letech 1999-2009 došlo k negativnímu jevu, kdy počet osob vyhnaných ze svých domovů z důvodu válečného konfliktu vzrostl během sledované dekády o 27 %. Na druhou stranu, počty mírových operací (s výjimkou propadu let 2001 a 2002) se udržovaly na stálé úrovni – v počtu dvaceti pěti souběžně probíhajících operací a více. K pozitivnímu vývoji došlo u zemí s otevřeným ozbrojeným konfliktem, jejich počet v tomto období poklesl o 24 %.

## Angažovanost členských zemí v mírových operacích

Stávající prezentace největších plátců<sup>7</sup> a účastníků<sup>8</sup> založené na srovnání absolutních údajů neberou v potaz omezenost zdrojů, které ta či ona země má a zcela přehlíží příspěvky „malých států“. Ač je zásluha velkých zemí, které v absolutní výši přispívají finančně i lidskými zdroji na mírové operace zcela zasloužená, existují i jiné způsoby srovnání založené na komplexnějších ukazatelích jako je např. přepočet příspěvku na hlavu domácí populace či na jednotku HDP. Spravedlivý kredit za lidské příspěvky je potřeba přiřknout zemím jako Uruguay a Jordánsko, které mají ve svém obyvatelstvu dlouhodobě největší procento mírotvorců; Fidži, kde v letech 2001 a 2002 více než jeden člověk z tisíce byl zaměstnán v mírových operacích OSN; Rwandě (rok 2008), která při nízké úrovni svého HDP přispěla relativně největším počtem vyslaných mírotvorců; Lichtenštejnsku, které přispělo největší měrou v přepočtu na obyvatele na financování mírových operací v roce 2007. A Japonsku, které na financování mírových operací přispívá největším procentem svého HDP.

Členské země OSN je možné rozčlenit do tří skupin; (1) výrazné plátce, (2) výrazné účastníky a (3) ostatní. Přitom neexistují země, které by zároveň výrazně financovaly i zároveň vysílaly větší počty vlastních mírotvorců. Klíčovou roli má výše HDP dané země. Výše HDP ovlivňuje jak výši povinných příspěvků (financování operací) tak skrze úroveň mezd i ekonomičnost vyslání vlastních mírotvorců (účast v operacích). Řada „bohatých“ členských zemí OSN má také své závazky v jiných organizacích (např. NATO, EU) a nemá volné kapacity pro mírové operace OSN. „Chudé země“ mohou na účasti v mírových operacích OSN významně vydělat. Jak dokládá příklad Rwandy z roku 2008, pouze z kompenzací za vyslané mírotvorce (opomíjíme kompenzaci za vyslanou techniku z důvodů nedostupnosti údajů) mohla tato země získat prostředky v hodnotě 1,13 % svého HDP. Nicméně ne každá chudá země má vojenské a policejní kapacity. Řadí se tak k 38 % bohatých i chudých členských zemí OSN, které své mírotvorce nevyslaly (příklad roku 2008).

---

<sup>7</sup> Země, které platí největší finanční příspěvky do rozpočtu OSN na mírové operace.

<sup>8</sup> Země, které vysílají nejvíce mírotvorců do mírových operací OSN.

Stávající mechanismus financování mírových operací v sobě nese typický atribut veřejných financí, kterým je redistribuční funkce. Země s vyšší úrovní HDP se v rámci mechanismu fungování mírových operací OSN řadí do skupiny plátců a země s nižší úrovní HDP do mírových operací OSN záměrně vysílají své mírotvorce, aby na účasti v mírových operacích vydělaly.

### **Užití zdrojů v mírových operacích**

Ne každá operace má stejný mandát, ne každá má stejné úkoly. Např. levnější je dohled nad hraničním pásmem na Kypru (UNFICYP) nežli financování robustní mise podporující vládu národní jednoty v Demokratické republice Kongo (MONUC).

Pokud jde o počty mírotvorců, nejvíce jich bylo v roce 1982 na km<sup>2</sup> v Libanonu a v roce 1999 v Kosovu. V obou případech připadli na jeden kilometr čtvereční kontrolované země čtyři mírotvorci. Největší koncentrace mírotvorců na milion obyvatel kontrolované země byla v roce 1999 v Kosovu – jeden mírotvorce na 40 obyvatel Kosova. V průměru vychází v době maximální mezinárodní přítomnosti 1 mírotvorce na cca 36km<sup>2</sup> nebo na 3 141 místních obyvatel. Ve Východním Timoru připadalo cca 25 mezinárodních mírotvorců na každý milion USD jeho HDP téhož roku [měřeno PPP USD stálé ceny 2005], což je maximum v této kategorii. V průměru připadá v době maxima mezinárodní přítomnosti jeden mírotvorce na 2,4 mil. USD HDP kontrolované země.

Rozdíl nákladů jednotlivých operací je velký. Dvě největší mise samotné mohou spotřebovat až 40 % celoročního rozpočtu na mírové operace OSN, zatímco polovina nejlevnějších jen 8 %. Z analýzy komplexnějších ukazatelů vyplývá, že v roce 2007 měla největší náklady na km<sup>2</sup> operace OSN v Libanonu - 43.000 USD na km<sup>2</sup>. Mise v Libérii byla nejdražší v přepočtu na hlavu místní populace - skoro 200 USD na jednoho místního obyvatele i v poměru k HDP. V Libérii totiž OSN vynaložila v roce 2007 skoro tolik peněz (723 mil. USD), kolik činí její HDP (735 mil. USD).

## **Význam času – délka mírových operací**

Metodologicky je potřeba pracovat s kategorií „mezinárodní přítomnosti v zemi“ a vyhnout se tak koncepčním chybám s duplicitní přítomností mezinárodních organizací v krizové zemi a misím, které jsou jen pokračováním mezinárodního dohledu pod jiným názvem či pod hlavičkou jiné mezinárodní organizace. Ze soupisu 127 mezinárodních operací (všech organizací nejen OSN) zaevidovaných v letech 1948-2006 v tabulce (Stimson, 2009) práce rozlišuje 62 časově nepropojených mezinárodních dohledů v jednotlivých zemích, respektive 39 případů dodnes dokončených a 23 (37 %) těch neukončených.

Průměrný ukončený mezinárodní dohled trvá 3 roky a 7 měsíců. Průměrná délka u neukončených misí je 20 let (k říjnu 2010). U všech případů mezinárodního dohledu (ukončených i neukončených) trval mezinárodnímu společenství dohled nad jednou zemí v průměru asi 10 let. Tento fakt také potvrzuje často uváděnou hypotézu, že mezinárodní správa a stabilita je dlouhodobou investicí.

S ohledem na výsledky této práce, není možné zobecnit dynamiku poklesu lidských zdrojů či finančních nákladů. Můžeme se domnívat, že vývoj v každé zemi po konfliktu je odlišný a nepředvídatelný, náklady se zřejmě přizpůsobují okamžitým potřebám stabilizačního procesu v zemi. Operace nejsou stejné, setkávají se u místního obyvatelstva s rozdílnou mírou podpory a jsou na ně kladeny rozdílné úkoly. Volatilita bezpečnostní situace v prvních letech po ustavení mezinárodního dohledu nevytváří podmínky pro stupňovaný pokles nákladů a personálu. Při měnící se bezpečnostní situaci v kontrolované zemi může dojít k dílčí změně mandátu mezinárodní operace, nárůstu nákladů a navyšování počtu mírotvorců.

Vzhledem k sevřenosti výkladu současného stavu poznání tématu nákladů mírových operací OSN jsou do kapitol zařazeny také charakteristické znaky mírových operací a některé trendy posledních let odvozené z dostupných údajů.

Existuje jasná vazba mezi počtem mírotvorců a náklady OSN na mírové operace. Existuje také zdánlivě nelogická vazba mezi nárůstem členství a výdaji OSN na mírové operace (ve stálých cenách). Během poslední dekády došlo

k nárůstu popularity účasti v mírových operacích OSN. Charakter operací OSN se v posledních patnácti letech měnil. Na přelomu tisíciletí zažila civilní komponenta mezi mírotvorci svůj největší rozmach. V listopadu roku 1999 dokonce dosáhl počet policistů a pozorovatelů v misích OSN skoro 40 %. Ze statistických údajů poslední dekády je možné vyčíst určitý příklon směrem k misím civilnějším s větším počtem policistů a pozorovatelů zaměřeným na právo a pořádek. Počty souběžně probíhajících operací mírových operací OSN se dlouhodobě pohybují na stejné úrovni v rozmezí 14 až 19 operací přičemž průměrný počet mírotvorců připadající na jednu operaci se za posledních 10 let zvýšil z 1 000 na 7 000.

## 6 Přínosy práce a doporučení

Práce navazuje na publikovaný výzkum řady autorů zejména z institutů RAND a SIPRI. Práce je založena na zpracování opravdu velkého<sup>9</sup> množství statistických údajů. Hlavními zdroji dat jsou organizace OSN, Světová banka, Center on International Cooperation, Global Policy a Stimson.

Pravděpodobně největší význam práce spočívá v rozpracování metodologie srovnávání mírových operací. Vedle dosud běžně užívaného srovnávání ukazatelů v jejich absolutní výši, které nezohledňuje velikost země a jeho ekonomiky (tedy kapacitu přispívat do mírových operací) uvádí srovnání zohledňující populaci, rozlohu a ekonomický rozvoj. Oproti jednoduchým srovnáním absolutní výše ukazatelů finančních nákladů operací a množství lidských zdrojů tato práce tedy nabízí komplexnější ukazatele, jakými jsou přepočet finančních a lidských zdrojů na hlavu domácí či kontrolované populace, na výši HDP, či na km<sup>2</sup> kontrolovaného území.

Bezesporu zajímavý je význam výše HDP, která předurčuje způsob angažovanosti dané země při mírových operacích OSN. Úroveň HDP per capita totiž rozhoduje, zda se země přiřadí ke skupině „čistých významných plátců“ (v případě „bohatších“ členských zemí) či do skupiny zemí, které do mírových operací vysílají své mírotvorce (v případě těch „chudších“). Této redistribuční

---

<sup>9</sup> Za každým jednotlivým srovnáním se skrývá práce se 192 údaji - za každou členskou zemi OSN.

funkci veřejných financí v případě financování mírových operací výrazně napomáhá fakt, že „chudší“ země mohou na vyslání mírotvorců vydělat. Naopak určitým zklamáním je zjištění, že nelze zobecnit vývoj nákladů mírových operací v prvních letech od ustavení mezinárodní přítomnosti v zemi.

Slabinami výzkumu jsou nedostupné údaje jiných mezinárodních organizací mimo OSN a některé nedostupné historické údaje. I přes tyto slabiny se však podařilo naplnit cíle práce. Na tuto práci bude možné opětovně navázat v případě zveřejnění dalších dat o mezinárodních operacích; například o nákladech operací, které organizují jiné mezinárodní organizace nebo v případě zajištění dosud nepublikovaných údajů o mírových operacích OSN.

## 7 Odkazy na literaturu a aktivity se vztahem k tématu práce

### 7.1 Výběr z literatury použité v disertační práci

CENTER ON INTERNATIONAL COOPERATION. 2009. *Annual Review of Global Peace Operations 2009*. New York : Lynne Rienner Publishers, 2009. ISBN-10: 1588266427, ISBN-13: 978-1588266422.

DOBBINS, J., JONES, S. G., CRANE, K., RATHMELL, A., STEELE, B., TELTSCHIK, R. A TIMILSINA, A. *The UN's role in nation-building: from the Congo to Iraq*. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2005. ISBN 0-8330-3589-4.

GLOBAL POLICY. *Peacekeeping Expenditures*. [Online] 2008. [Citace: 17. červen 2010.] <[http://globalpolicy.org/images/pdfs/Z/pk\\_tables/expend.pdf](http://globalpolicy.org/images/pdfs/Z/pk_tables/expend.pdf)>.

HELDT, B. Trends from 1948 to 2005: How to View the Relation between the United Nations and Non-UN Entities. In *Peace Operations: Trends, Progress, and Prospects*. Washington, D.C.: Georgetown University Press, 2008. ISBN10: 1589012097, ISBN13: 978-1589012097.

KOCKS, A. *The Financing of UN Peace Operations – An Analysis from a Global Public Good Perspective*. Duisburg: Institut für Entwicklung und Frieden der Universität Duisburg-Essen, 2005.

LITTLE, I. M. D. *Ethics, Economics a Politics: Principles of Public Policy*. Oxford: Oxford University Press, 2002, ISBN: 0-19-926872-X.

MALÝ, I. Faktory efektivnosti fungování veřejného sektoru v regionech. In *Česká ekonomika na přelomu tisíciletí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2533-6.

MANDL, U., DIERX, A. A ILZKOVITZ, F. *The Effectiveness and Efficiency of Public Sector*. Brussels: EC Directorate-General for Economic and Financial Affairs, 2008, ISBN 978-92-79-08226-9. Dostupné v anglickém originálu na webových stránkách: <[http://ec.europa.eu/economy\\_finance/publications](http://ec.europa.eu/economy_finance/publications)>.

MIYABARA, T., MICHELS, J., PERDUE, C., SCHAEFER, K., SAPP, S., LUI, G., COTHERN, L., CARNEY, J., A CANDON, S. *Cost Comparison of Actual UN and Hypothetical U.S. Operations in Haiti*. Washington, DC: US GAO, 2006. GAO-06-331.

RAMSBOTHAM, O., WOODHOUSE, T. A MIAL, H. *Contemporary Conflict Resolution: The Prevention, Management and Transformation of Deadly Conflicts*. Cambridge: Polity Press, 2005. ISBN10: 0745632122, ISBN13: 9780745632124.

Stockholm International Peace Research Institute. *SIPRI Yearbook 2009: Armaments, Disarmament a International Security*. New York: Oxford University Press, 2009. ISBN10: 0199566062, ISBN13: 9780199566068.

UN. 2010. UN Peacekeeping. [Online] 2010. [Citace: 13. červen 2010.] <<http://www.un.org/en/peacekeeping/>>.

UN. 2008. Costs of UN Operations. [Online] 2008. [Citace: 13. červen 2010.]  
<<http://lib-unique.un.org/lib/unique.nsf/link/R06809>>.

UN DPKO. 2010. *Monthly Summary of Military a Civilian Police Contribution to the United Nations Operations*. [Online] 2010. [Citace: 13. červen 2010.]  
<<http://www.un.org/Depts/dpko/dpko/contributors/index.htm>>.

World Bank. 2008. [on-line], *Quick Query from World Development Indicators*. 2008 [cit. 2008-03-23; 12:00] Dostupné v anglickém originálu na webových stránkách: <<http://www.worldbank.org/data/dataquery.html>>.

World Bank. [on-line], *Key Development Data & Statistics*. 2008-01-31; 14:46 [cit. 2008-01-31; 14:46] Dostupné v anglickém originálu na webových stránkách: <<http://econ.worldbank.org>>.



## 7.2 Účast na studentských konferencích

3. - 4. února 2010 účast na mezinárodní konferenci MEKON'10, VŠB-TUO -  
název příspěvku: "Má dáti a dal mírových operací OSN:  
alternativní vyhodnocení největších účastníků a plátců  
mírových operací OSN";
21. – 22. ledna 2010 účast na konferenci Šlapanice 2010, Masarykova  
Univerzita Brno - název příspěvku: "Náklady mezinárodní  
správy: srovnání vybraných mezinárodních operací";
22. - 27. dubna 1997 účast na studentské konferenci Civic Education Project  
v Budapešti s příspěvím Soros Foundation, Central  
European University, Maďarsko – název příspěvku:  
„Evolution of Corporate Governance in the Czech  
Republic: Theory and Facts“.

## 7.3 Účast na profesních konferencích

2. - 3. července 2005 Kosovo and the Region Prepare for Change: Relations,  
Responsible Governance, and Regional Security, Lucerne,  
Švýcarsko, [http://www.per-usa.org/Reports/PER\\_Lucerne -  
July 2005.pdf](http://www.per-usa.org/Reports/PER_Lucerne_July_2005.pdf);
6. - 17. října 2003 United Nations Conference on Trade and Development,  
Geneva, Švýcarsko,  
[http://www.unctad.org/fr/docs/tdb50inf1\\_enfrsp.pdf](http://www.unctad.org/fr/docs/tdb50inf1_enfrsp.pdf).

## 7.4 Stáže se vztahem ke zpracovávanému tématu

- 06/2008 – 07/2009 Stálá mise ČR při OSN, New York, zastupování EU a ČR  
v Komisi na budování míru (UN Peacebuilding  
Commission);
- 03/2005 – 03/2006 KFOR, Priština, Kosovo, zástupce politického poradce  
velitele KFOR, úředník ve vojenské komponentě  
mezinárodní správy;
- 11/1997 - 11/2001 Úřad Vysokého představitele (OHR), Sarajevo, Bosna  
a Hercegovina, úředník v civilní komponentě mezinárodní  
správy.

## 7.5 Absolvované kurzy se vztahem ke zpracovávanému tématu

- 04/2008 George C. Marshall European Center for Strategic Studies  
v Garmisch-Partenkirchenu, absolvování programu SSTaR  
(Security, Stability, Transition and Reconstruction  
[http://www.marshallcenter.org/mcpublicweb/MCDocs/file  
s/MC/F\\_Common/stareng.pdf](http://www.marshallcenter.org/mcpublicweb/MCDocs/files/MC/F_Common/stareng.pdf)).